

บทที่ 11

การทำคำแถลงการณ์

ความหมาย

คำแถลงการณ์ คือคำแถลงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งกระทำหรือยื่นต่อศาลด้วยความมุ่งหมายที่จะเสนอความเห็นต่อศาลในข้อความในประเด็นที่ได้ยกขึ้นอ้างในคำคู่ความหรือในปัญหาข้อโต้แย้งศาลจะฟังมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ซึ่งในข้อเหล่านี้ คู่ความฝ่ายนั้นเพียงแต่แสดง หรือกล่าวทบทวนหรือยืนยัน หรืออธิบายข้อความแห่งคำพยานหลักฐานและปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงทั้งปวง คำแถลงการณ์อาจรวมอยู่ในคำคู่ความ (ป.วิ.แพ่ง มาตรา 1 (6)) กล่าวอีกนัยหนึ่งการทำคำแถลงการณ์ก็คือ การทำคำแถลงด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรเพื่ออธิบายพฤติการณ์แห่งคดีให้ศาลทราบในลักษณะสรุป ในคำแถลงการณ์จะมีคำขออื่นใดต่อศาลเพิ่มเติมนอกเหนือจากประเด็นที่พิพาทกัน และพยานหลักฐานที่ได้นำสืบมาแล้วหาได้ไม่

ระยะเวลาในการทำคำแถลงการณ์

โดยปกติการแถลงการณ์ไม่ว่าจะทำด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรอาจทำได้ทุกชั้นศาลคือในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา การแถลงการณ์ในศาลชั้นต้น กระทำได้เมื่อเสร็จสิ้นการพิจารณาแล้วแต่ต้องก่อนศาลพิพากษา ส่วนในศาลสูงกระทำได้ก่อนศาลพิพากษา

ลำดับการแถลงการณ์ด้วยวาจาในศาลชั้นต้น

การแถลงการณ์ด้วยวาจา หากคู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์มีหลักว่า "ให้ศาลอนุญาตให้โจทก์เป็นผู้แถลงก่อน แล้วจึงให้จำเลยแถลงทบทวนข้อโต้แย้งแสดงผลแห่งพยานหลักฐานในประเด็นที่พิพาท ต่อจากนี้ให้ศาลอนุญาตให้โจทก์แถลงตอบจำเลยได้อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ห้ามไม่ให้คู่ความแถลงการณ์ด้วยวาจาอย่างใดอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล" (ป.วิ.แพ่ง มาตรา 186)

การแปลงการณ้เป็นลายลักษณอักษร

การแปลงการณ้เป็นลายลักษณอักษรนี้ทำได้ภายหลังเมื่อสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จสิ้นแล้ว แต่ต้องก่อนศาลพิพากษาคดี คู่ความจะแปลงการณ้ด้วยวาจาและพร้อมกันนั้นจะยื่นแปลงการณ้เป็นหนังสือด้วยก็ได้ หรือจะยื่นเฉพาะแปลงการณ้ที่เป็นหนังสือหรือลายลักษณอักษรก็ได้ ไม่มีกฎหมายห้าม ในกรณีที่ยื่นเป็นลายลักษณอักษร ทางปฏิบัติจะต้องส่งสำเนาให้ฝ่ายตรงกันข้ามด้วย โดยนำต้นฉบับแปลงการณ้พร้อมสำเนายื่นไว้ต่อศาลเพื่อคู่ความปรกัษจะมารับไปโดยทางเจ้าพนักงานศาล

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องของการแปลงการณ้คดีแพ่งในศาลชั้นต้น ซึ่งในคดีอาญา ก็มีกล่าวถึงการแปลงการณ้ลักษณะทำนองเดียวกันกับคดีแพ่ง แต่ ป.วิ.อาญาไม่เรียกแปลงการณ้ แต่ใช้คำว่า "แถลง" (ป.วิ.อาญา มาตรา 174) นักกฎหมายเรียกกันว่า "แถลงเปิดคดี แถลงปิดคดี"

การแถลงเปิดคดี

การแถลงเปิดคดี คือการแถลงด้วยวาจา ก่อนที่คู่ความแต่ละฝ่ายจะนำพยานของตนเข้าสืบ เช่น ถ้าเป็นฝ่ายโจทก์แถลงก่อนนำพยานโจทก์เข้าสืบ โดยแถลงให้ศาลทราบถึงลักษณะของฟ้องและพยานหลักฐานเพื่อจะนำพิสูจน์ความผิดของจำเลย เมื่อแถลงแล้วจึงนำพยานของโจทก์เข้าสืบ ถ้าเป็นฝ่ายจำเลยแถลง ก็แถลงก่อนนำพยานจำเลยเข้าสืบ โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ซึ่งจะอ้างอิงตลอดจนพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เมื่อแถลงแล้วจึงนำพยานเข้าสืบ

ความมุ่งหมายของการแถลงเปิดคดี

การแถลงเปิดคดี ฝ่ายโจทก์มีความมุ่งหมายโดยสรุปที่เป็นสาระสำคัญใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อให้ศาลทราบและเข้าใจถึงที่มาหรือสาเหตุที่เกิดเป็นคดีฟ้องร้องขึ้น
- 2) เพื่อให้ศาลทราบว่าฝ่ายโจทก์มีพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ถึงการกระทำของจำเลย โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนอย่างไรบ้างที่จะแสดงว่าจำเลยกระทำการหรือละเว้นกระทำการอันเป็นความผิดตามกฎหมายซึ่งโจทก์กล่าวหา
- 3) เพื่อให้ศาลทราบเป็นการเริ่มต้นให้ความสะดวกแก่ศาลจะได้ทราบพื้นฐานของคดีและเข้าใจถึงขั้นตอนของพยานที่โจทก์จะได้นำสืบต่อไป

การแถลงเปิดคดีนี้มักจะเป็นคดีที่สำคัญๆ และมีข้อเท็จจริงยุ่งยากสลับซับซ้อน เพื่อจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายที่กล่าวมาแล้ว

ทางด้านจำเลย เมื่อโจทก์ได้แถลงเปิดคดีและได้สืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว จำเลยก็มีสิทธิแถลงขอเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีของจำเลยได้ โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จำเลยประสงค์จะอ้างอิงโดยแสดงถึงพยานหลักฐานที่จะนำสืบด้วยความมุ่งหมายทำนองเดียวกับฝ่ายโจทก์ กล่าวคือมุ่งหมายจะให้ศาลเข้าใจถึงข้อต่อสู้ของจำเลยตลอดจนความมุ่งหมายในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบในลำดับต่อไปด้วยว่าเพื่อจะหักล้างพยานโจทก์ในประเด็นใด หรือจะนำสืบตามข้อต่อสู้ข้อใด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ศาลที่จะพิจารณาตามข้อต่อสู้ของจำเลย ฯลฯ เป็นต้น

ข้อดีข้อเสียในการแถลงเปิดคดี

การแถลงเปิดคดีพิจารณาในด้านผลดีก็มีอยู่มาก เช่น ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่พิจารณาคดีเข้าใจเรื่องก่อนโจทก์หรือจำเลยนำพยานเข้าสืบ ตลอดจนความประสงค์ที่โจทก์หรือจำเลยนำสืบพยานหลักฐาน ความต้องการประโยชน์จากการนำสืบพยานหลักฐานนั้นๆ ในประเด็นข้อใด สะดวกแก่การที่จะถามและจดถ้อยคำพยานไปตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม การแถลงเปิดคดีก็มีข้อเสีย หาได้มีแต่ข้อดีทั้งหมดไม่ ผลเสียที่เห็นได้ชัดก็คือ ถ้าเป็นฝ่ายโจทก์แถลงเปิดคดี จะทำให้ฝ่ายจำเลยเห็นช่องทาง ทราบจุดมุ่งหมายหรือแนวทางดำเนินคดีย่อมมีโอกาสนักแนวทางวางชั้นเชิงในการต่อสู้คดีได้ถูกต้อง ข้อเสียในประการต่อมาก็คือ ถ้าโจทก์ได้แถลงไว้แต่แรกว่าโจทก์สามารถจะนำพยานเข้าสืบในประเด็นข้อใด เมื่อถึงคราวนำพยานหลักฐานเข้าสืบจริงๆ โจทก์กลับสืบไม่ได้สมกับที่ได้แถลงไว้ หรือสืบได้แต่ไม่ถึงขนาดดังที่ได้แถลงไว้ ย่อมจะเป็นเหตุให้ศาลเห็นว่าหลักฐานคดีของโจทก์อ่อน ทั้งเป็นจุดให้ฝ่ายจำเลยยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจมตีได้ว่าโจทก์ก็นำสืบไม่สมกับที่ได้แถลงไว้เป็นผลเสียแก่คดีของโจทก์ได้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงไม่นิยมแถลงเปิดคดี แม้แต่ฝ่ายจำเลยก็ไม่นิยมแถลงเปิดคดี ซึ่งปกติจำเลยกระทำได้เมื่อสืบพยานโจทก์เสร็จแล้วโดยไม่ต้องพะวงว่าฝ่ายโจทก์จะรู้ข้อต่อสู้ของตน แต่ก็มีข้อเสียหากฝ่ายตนแถลงอะไรออกไปแล้วสืบไม่ได้ทำให้เสียน้ำหนักได้ดุษณีกัน แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าคู่ความไม่นิยมปฏิบัติ แต่หากจำเป็นต้องแถลงเปิดคดีแล้ว แนวที่ถือปฏิบัติไม่ควรแถลงเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่จะนำมาสืบจนหมดสิ้น และไม่ควรแถลงถึงรายละเอียดว่าประเด็นข้อใดจะมีพยานหลักฐานอย่างไรที่จะนำสืบ ถือหลักว่าเปิดเผยแต่น้อยพอให้ศาลเข้าใจมูลที่มาของคดีที่โจทก์ฟ้องร้องแล้วนำสืบพยาน

หลักฐานให้ชัดเจน เพราะจะได้ประโยชน์กว่าทั้งนี้เนื่องจากทำให้ศาลเห็นความสำคัญของ พยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือกว่าพยานหลักฐานมั่งคั่งแน่นอน ดีกว่าแถลงไว้แต่สืบไม่ได้ตามที่ แถลง

การแถลงปิดคดี

เมื่อสืบพยานคู่ความเสร็จแล้ว คู่กรณีมีสิทธิที่จะแถลงอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า “แถลง ปิดคดี” หมายถึง การแถลงด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือหรือทั้งสองอย่างต่อศาลภายหลังที่ สิ้นการสืบพยานของคู่ความในคดีแล้ว ก่อนที่ศาลมีคำพิพากษา การแถลงปิดคดีนี้เป็น ตฤณกิจของศาลจะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ ถ้าศาลเห็นสมควรก็อนุญาต ถ้าศาลเห็นไม่สมควร เช่น เห็นได้แน่ชัดจากพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบมา การอนุญาตให้แถลงปิดคดีไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์แต่ประการใดแล้ว ศาลมีดุลพินิจไม่อนุญาตให้แถลงปิดคดีก็ได้ ดังนี้ เป็นต้น

ความมุ่งหมายในการขอแถลงปิดคดี

คู่ความต่างมีความมุ่งหมายเพื่อจะสรุปประเด็นข้อกล่าวหาหรือข้อต่อสู้ของตนทั้ง ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่คู่ความแต่ละฝ่ายได้นำพยานหลักฐานเข้าสืบต่อศาลไว้ โดย ต่างฝ่ายต่างหยิบยกพยานหลักฐานที่สำคัญๆ ซึ่งเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่คดีฝ่ายตนพร้อม ทั้งเหตุผลประกอบข้ออ้างว่าพยานหลักฐานของฝ่ายตนมีเหตุผลควรเชื่อถือรับฟังได้ยิ่งกว่า พยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไรบ้าง ฝ่ายปรักภักซ์ของตนมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับพยาน หลักฐานที่ศาลไม่ควรเชื่อถือรับฟังด้วยเหตุผลประการใด ข้อกฎหมายฝ่ายตนเป็นอย่างไร ฝ่ายตรงข้ามมีข้อเสียอย่างไร โดยต่างฝ่ายต่างพยายามโน้มน้าวใจให้ศาลคล้อยตามความ เห็นของฝ่ายตน ตลอดจนอ้างแนววินิจฉัยของศาลฎีกาเข้าประกอบ เพื่อหวังผลให้ตนเป็น ฝ่ายชนะคดี

เนื่องจาก การแถลงปิดคดีนี้จะแถลงด้วยวาจาหรือเรียกว่าแถลงคารมหรือจะแถลง เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หรือจะแถลงทั้งวาจาหรือลายลักษณ์อักษรหรือหนังสือก็ได้ตั้งได้ อธิบายไว้ตอนต้น ในกรณีแถลงเป็นหนังสือต้องสำเนาให้ศาลเพื่อจัดส่งแก่คู่ความอีกฝ่าย หนึ่งด้วย

แนวปฏิบัติการเรียบเรียงคำแถลงปิดคดี

- 1) บรรยายสรุปโดยย่อถึงคำฟ้องของโจทก์และคำให้การจำเลย

- 2) บรรยายถึงประเด็นในคดี
- 3) กล่าวถึงพยานหลักฐานที่ฝ่ายตนได้นำสืบมีอย่างไร ฝ่ายของคู่กรณีมีอย่างไร
- 4) เปรียบเทียบพยานหลักฐานและเหตุผลแต่ละประเด็นมีน้ำหนักน่ารับฟังอย่างไร ไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเพราะเหตุใด โดยชี้ข้อบกพร่องในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ปรากฏ
- 5) อ้างแนววินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ (ถ้ามี) ประกอบคำแถลง

ตัวอย่างคำแถลงปิดคดี

คดีแพ่ง

(นายเรืองฤทธิ์ พินเมืองทอง โจทก์ - กรมทางหลวง จำเลย)¹

ข้อ 1. คดีนี้ โจทก์และจำเลยได้สืบพยานเสร็จสิ้นแล้ว ศาลนัดฟังคำพิพากษาวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ก่อนที่ศาลจะพิพากษาคดี เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล จำเลยขอประท้วงยื่นคำแถลงปิดคดีโดยมีข้อความดังที่จะกราบเรียนต่อไปนี้

เดิมโจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2517 นายชิน เลือคำรณ ลูกจ้างโจทก์ได้ ขับรถยนต์บรรทุกของโจทก์หมายเลขทะเบียน ส.บ.10492 บรรทุกข้าวโพดออกจากบ้าน ร่องสำน ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย มาตามถนนบ้านกือหลวง - บ้านสบง ข้ามสะพานบ้านกือซึ่งเป็นสะพานอยู่ในสภาพชำรุดเสียหายอยู่ก่อนแล้ว สะพานจึงหักรถยนต์และของที่บรรทุกมาในรถยนต์พลัดลงไปได้รับความเสียหาย สะพานนี้เป็นสะพานไม้สร้างมานานชำรุดทรุดโทรมมาก คนขับรถของโจทก์ไม่ทราบ ทั้งกรมทางหลวงและแขวงทางทางเชียงรายผู้ได้บังคับบัญชาของจำเลยมิได้ตรวจซ่อมให้มั่นคงแข็งแรงตามหน้าที่ ไม่นำป้ายหรือสัญญาณไปปิดหรือแสดงไว้อย่างใด เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของจำเลยและสะพานนี้ได้สร้างขึ้นโดยผิดแบบ ใช้ไม้ผิดขนาดประเภท ทำให้โจทก์เสียหายต้องซ่อมแซมรถยนต์ไป 15,000 บาท และค่าที่ต้องเสียประโยชน์ที่ไม่ได้ใช้รถประมาณวันละ 500 บาท เป็นเวลาเดือนเศษ เป็นเงิน 15,000 บาท รวมเป็นเงิน 50,000 บาท

¹อ. โชติ เศรษฐนทร์ หนังสือดังกล่าว หน้า 264 -268

ข้อ 2. จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ไม่ใช่ความประมาทเลินเล่อหรือความผิดของจำเลย แต่เป็นเพราะลูกจ้างขับรถของโจทก์บรรทุกข้าวโพดรวมน้ำหนักรถด้วยประมาณ 11.4 ตัน ผ่านสะพานโดยไม่ดูป้ายเครื่องหมายควบคุมการจราจรซึ่งปักไว้ข้างทางว่า "อีก 100 เมตรถึงสะพานชำรุด" ทั้งยังมีป้ายบอกห้ามรถน้ำหนักเกิน 6 ตันผ่านสะพานเด็ดขาดปักไว้อีก อันเป็นการขับรถโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง สะพานซึ่งรับน้ำหนักได้ไม่เกิน 6 ตัน ไม่อาจรับน้ำหนักรถยนต์โจทก์ได้ จึงต้องพังลง สะพานนี้ได้สร้างถูกต้องตามแบบแผนทุกอย่าง แม้ชำรุดบ้างโดยกาลเวลา จำเลยก็ได้บูรณะให้อยู่ในสภาพที่ยอดยานพาหนะน้ำหนักไม่เกิน 5 ตันผ่านได้โดยปลอดภัย และได้ปักป้ายเตือนให้รู้ว่าอีก 100 เมตรจะถึงสะพานชำรุด มีป้ายห้ามรถหนักเกิน 6 ตันผ่าน ตลอดเวลาที่ยอดยานผ่านไปมาโดยไม่ปรากฏความเสียหายอย่างใด ฟ้องโจทก์เรื่องค่าเสียหายเป็นฟ้องเคลือบคลุม เพราะไม่ได้บรรยายให้เห็นว่าโจทก์เสียหายอย่างไร เสียค่าซ่อมอะไรบ้าง ฟ้องเรื่องเสียประโยชน์ก็เลื่อนลอยเพื่อประวิงการชดใช้ค่าเสียหายที่ทำให้สะพานของจำเลยหัก เกิดเหตุเรื่องนี้เพราะความประมาทของลูกจ้างขับรถของโจทก์ทำให้สะพานของจำเลยเสียหายต้องซ่อมแซมเป็นเงิน 16,617.75 บาท โจทก์ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ลูกจ้างของโจทก์กระทำ จำเลยทวงถามไปยังโจทก์ก็เพิกเฉย ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายแก่จำเลยเป็นเงิน 16,617.75 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปีในต้นเงินดังกล่าวจนกว่าจะชำระ เสร็จและให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าทนายแทนจำเลยด้วย

ข้อ 3. โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งว่าความเสียหายมิได้เกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อของคนขับรถยนต์ของโจทก์ บริเวณดังกล่าวไม่มีแผ่นป้ายใดๆ ติดตั้งไว้อย่างใด ทั้งน้ำหนักรถยนต์และข้าวโพดในรถรวมกันก็ไม่ถึง 11.4 ตัน ค่าให้การฟ้องแย้งของจำเลยขัดกันเอง สะพานนี้มีได้สร้างให้ถูกต้องตามแบบแผนและปล่อยให้ชำรุดทรุดโทรม ไม่ซ่อมแซม ความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อของจำเลย ค่าซ่อมแซมที่จำเลยเสียไปไม่ถึงจำนวนที่จำเลยอ้าง ขอให้ศาลยกฟ้องแย้งของจำเลย

ข้อ 4. ในชั้นที่สองสถาน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาทดังนี้

1. ฟ้องโจทก์และฟ้องแย้งของจำเลยเคลือบคลุมหรือไม่
2. การที่สะพานหักพังเกิดเพราะความประมาทเลินเล่อของฝ่ายใด
3. ค่าเสียหายควรเป็นเท่าใด และฝ่ายใดต้องรับผิดชอบเพียงใด

ข้อ 5. จำเลยนำสืบว่ารถบรรทุก 10 ล้อของโจทก์บรรทุกข้าวโพดวิ่งข้ามสะพาน ห้วยขวาง โดยเหตุที่ได้บรรทุกมีน้ำหนักเกินอัตราที่ห้ามไว้ จึงเป็นเหตุให้สะพานพัง รุ่งขึ้น นายประดิษฐ์ อภารณ์ แขวงการทางได้ไปตรวจดู ปรากฏว่าสะพานพังไป 2 ช่วง อีกช่วงหนึ่ง ทรุด 3 ช่วงๆ ละ 5 เมตร นายแก้วผู้ใหญ่บ้าน นายสุขก้านันได้ยินเสียงสะพานพังออกมาดู พบรถบรรทุก 10 ล้อของโจทก์อยู่บนสะพานซึ่งหักบรรทุกกระสอบข้าวโพดเต็มรถ 100 กว่า กระสอบ ทุกๆ กระสอบบรรจุข้าวโพดเต็มและเย็บปากกระสอบ ก่อนถึงสะพานห่างไปประมาณ 20 เมตรมีป้ายวงกลมขอบสีแดงพื้นสีขาวเขียนตัวเลขไว้ว่า 6 ตัน เป็นเครื่องหมายห้ามรถบรรทุกเกิน 6 ตันผ่าน กับที่ห่างสะพาน 100 เมตรมีป้ายสี่เหลี่ยมเขียนข้อความว่า อีก 100 เมตรจะถึงสะพานชำรุด ได้ใช้จ่ายค่าซ่อมไป 16,617.75 บาท

โจทก์นำสืบว่านายชิน ลูกจ้างได้ขับรถยนต์บรรทุกของโจทก์ไปบรรทุกข้าวโพด 80 กระสอบ บรรจุข้าวโพดกระสอบละ 2 - 3 ถัง เมื่อขับรถมาถึงสะพานบ้านกือน้อย ไม่พบว่า มีป้ายแสดงว่าสะพานชำรุดและป้าย 6 ตัน เมื่อขับรถข้ามสะพานๆ ก็พัง รถตกในคลอง เสียหายมาก รุ่งขึ้นโจทก์ไปแจ้งเรื่องต่อนายสมบูรณ์ ณ น่าน ปลัดอำเภอเชียงคำ นายสมบูรณ์ได้บันทึกเรื่องไว้ รุ่งขึ้นอีกวัน โจทก์ก็ได้แจ้งต่อสถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงคำอีก เจ้าหน้าที่ตำรวจก็บันทึกไว้และได้ไปดูที่เกิดเหตุและถ่ายภาพไว้ โจทก์ได้จ้างรถลากจูงไปซ่อมที่อยู่ เสียค่าใช้จ่ายและค่าซ่อมรวมทั้งข้าวโพดไปประมาณ 60,000 บาท

ข้อ 6. คดีได้ความดังนี้ จำเลยขอประทานกราบเรียนว่าฟ้องของโจทก์กล่าวหาว่า จำเลยทำให้รถยนต์บรรทุกของโจทก์เสียหาย แต่มิได้บรรยายว่าโจทก์เสียหายอย่างไร เสีย ค่าซ่อมรถอะไรไปบ้าง จึงเป็นฟ้องเคลือบคลุม ส่วนฟ้องแย้งของจำเลยนั้น จำเลยได้กล่าวไว้โดยชัดแจ้งพอที่โจทก์จะเข้าใจฟ้องแย้งได้แล้ว ทั้งข้อต่อสู้ของโจทก์ก็แสดงอยู่ว่าโจทก์ได้เข้าใจฟ้องแย้งของจำเลยเป็นอย่างดี ฟ้องแย้งของจำเลยจึงไม่เคลือบคลุมแต่อย่างใด

ข้อ 7. จำเลยขอกราบเรียนแถลงว่า ประเด็นข้อพิพาทข้อ 2 ที่ว่า สะพานที่เกิดเหตุ หักพังเพราะความประมาทเลินเล่อโดยละเมิดของฝ่ายใดนั้น โจทก์เป็นฝ่ายครอบครอง ควบคุมดูแลยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรกลตาม ป.พ.พ.มาตรา 437 สันนิษฐานความ รับผิดชอบโจทก์เป็นฝ่ายต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดขึ้น ที่โจทก์นำสืบอ้างว่าบริเวณ ก่อนจะถึงสะพานไม่มีป้ายบอกห้ามรถ 6 ตันผ่าน และรถยนต์ของโจทก์บรรทุกของได้ไม่เกิน 10 ตันและในคืนเกิดเหตุรถยนต์โจทก์บรรทุกข้าวโพดรวม 80 กระสอบ และกระสอบหนึ่งๆ บรรจุไม่เต็มนั้น จำเลยขอกราบเรียนว่า ข้อนำสืบของโจทก์ไม่มีน้ำหนักควรรับฟัง เหตุผลที่

เห็นง่าย ๆ คือรถยนต์ของโจทก์เป็นรถยนต์บรรทุก 10 ล้อ เป็นข้อเท็จจริงที่รู้อยู่ทั่วไปว่า
รถยนต์บรรทุกขนาดดังกล่าวนี้สามารถบรรทุกของได้หนักกว่า 10 ตัน ที่นายเรืองฤทธิ์โจทก์
เบิกความว่า รถยนต์ของโจทก์บรรทุกของได้ไม่เกิน 10 ตัน จึงเป็นการปิดเบือนความจริง
เพื่อจะปกปิดว่ารถยนต์โจทก์บรรทุกของได้น้อยและที่โจทก์สืบอ้างว่า โจทก์บรรทุกข้าวโพด
ไม่เต็มกระสอบเพราะถ้าบรรจุเต็มคนแบกจะแบกไม่ไหว ต้องใช้คนยกถึง 4 คน ก็ขัดเหตุผล
อย่างยิ่ง เพราะข้าวโพดเต็มกระสอบนั้น คนๆ เดียวหรือ 2 คนยกก็ไหวและโจทก์ก็มีคน
พร้อมกับชาวไร่ผู้ขายที่ต้องช่วยยกอยู่แล้ว ที่โจทก์ว่าไม่บรรจุเต็มกระสอบเพราะยกไม่ไหว
จึงไว้เหตุผลสิ้นเชิง อีกประการหนึ่งการบรรทุกข้าวโพดแบบไม่เต็มกระสอบนำบรรทุกรถยนต์
ตั้งโจทก์นำสืบ โดยปกติไม่มีใครทำ จำเลยขอทราบเรียนว่า เหตุที่โจทก์สืบว่าบรรทุกข้าวโพด
ไม่เต็มกระสอบก็เพราะจำนวนกระสอบข้าวโพดที่นายชิน เลือคำรณ พยานโจทก์เบิกความ
มีถึง 80 กระสอบ ฉะนั้น ถ้าข้าวโพดเต็มกระสอบ ทุหน้กประมาณ 100 กิโลกรัม ข้าวโพด
80 กระสอบต้องมีน้ำหนักรวมทั้งสิ้นอย่างน้อย 8,000 กิโลกรัม หรือ 8 ตัน จึงเท่ากับรถยนต์
โจทก์บรรทุกมาเกินกว่า 6 ตันและเมื่อรวมกับน้ำหนักตัวรถยนต์อีก 7 ตัน (นายชิน เลือคำรณ
เบิกความว่ารถยนต์หนัก 7 ตัน) น้ำหนักทั้งหมดจึงหนักอย่างน้อย 15 ตัน เกินกว่าน้ำหนัก
ที่ป้ายเครื่องหมายจราจรกำหนดไว้มากถึง 9 ตัน โจทก์จึงพยายามสืบเป็นว่าบรรจุข้าวโพด
ไม่เต็มกระสอบ เพื่อแสดงว่าน้ำหนักบรรทุกน้อย อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงแสดงว่าสะพาน
หักเพราะความกดน้ำหนักและข้าวโพดที่บรรทุกในตัวถัง ซึ่งบรรทุกมากเกินกำหนดเพราะ
ขณะสะพานหักล้อหน้ารถยนต์โจทก์ขึ้นถนนแล้วแต่ท้ายรถตกลงไป

สำหรับข้าวโพดที่บรรทุกรถยนต์โจทก์ บรรทุกอย่างไร มีจำนวนเท่าใดนั้น นาย
แก้วมา เขียวขำ นายสุข สุจันทร์ พยานจำเลยเบิกความยืนยันว่าข้าวโพดบรรจุเต็มกระสอบ
ทุกกระสอบ และเย็บปากกระสอบมีจำนวนทั้งหมด 114 กระสอบ โดยพยานสองคนนี้ได้
เห็นในที่เกิดเหตุใกล้ชิด เฉพาะนายสุข สุจันทร์ ได้ตรวจข้าวโพดในกระสอบทุกกระสอบ
ด้วยการใช้เหล็กแทงเข้าไปในกระสอบ โดยสงสัยว่าอาจมีสิ่งของผิดกฎหมาย ฉะนั้น ข้าวโพด
114 กระสอบซึ่งกระสอบหนึ่งหนักประมาณ 100 กิโลกรัม รวมแล้วน้ำหนักประมาณ 11.4
ตัน กับน้ำหนักรถยนต์อีก 7 ตัน จึงเป็นน้ำหนักและน้ำหนักบรรทุกรวมทั้งหมด 18.4 ตัน
เกินพิกัดที่กรมทางหลวงได้กำหนดไว้โดยทั่วไป ซึ่งกำหนดห้ามยานพาหนะที่มีน้ำหนักรถ
และน้ำหนักบรรทุกเกิน 18 ตัน เดินทางทางหลวง ปรากฏตามประกาศผู้อำนวยการทางหลวง
ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2517 ข้อ 4 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 91 ตอนที่ 103 ลงวันที่ 18 มิถุนายน

2517) เหตุนี้ รถยนต์บรรทุกโจทก์ซึ่งรวมน้ำหนักรถและน้ำหนักบรรทุกเกิน 18 ตัน จึงเป็นรถที่ไม่สมควรนำมาวิ่งบนทางหลวง แม้ทางหลวงมีสภาพดี ฉะนั้น เมื่อโจทก์นำมาวิ่งผ่านสะพานที่เกิดเหตุซึ่งมีป้ายเครื่องหมายจราจรห้ามรถน้ำหนักเกิน 6 ตันผ่าน สะพานจึงต้องพังลง

สำหรับป้ายเครื่องหมายจราจร บังคับห้ามรถน้ำหนักเกิน 6 ตันผ่านสะพาน และป้ายเตือนว่า "อีก 100 เมตรถึงสะพานชำรุด" ซึ่งโจทก์จำเลยได้เอียงกันว่ามีอยู่ที่สะพานที่เกิดเหตุหรือไม่นั้น ประเด็นข้อนี้ นายประดิษฐ์ อาภรณ์ แขวงการทางเชียงราย นายถาวร จิตเยี่ยม นายอำเภอเชียงคำในขณะเกิดเหตุและขณะนี้เป็นนายอำเภอแม่สาย นายแก้วมา เขียวขำ ผู้ใหญ่บ้านกือน้อยที่เกิดเหตุ บ้านอยู่ห่างสะพานประมาณ 180 เมตรและนายสุข สุจันทร์ กำนัน พยานจำเลยเบิกความยืนยันชัดแจ้งว่ามีป้ายดังกล่าวปักอยู่ทั้งสองข้างสะพาน ฉะนั้น ต้องรับฟังว่ามีป้ายเครื่องหมายจราจรปักไว้ ดังที่ปรากฏในภาพถ่ายเอกสาร ล.1 จริง

สรุปประเด็นข้อพิพาทข้อ 2 ต้องฟังว่าโจทก์เป็นฝ่ายกระทำละเมิดและตามประเด็นข้อพิพาทข้อ 3 จำเลยสืบชัดแจ้งว่า สะพานของจำเลยที่หักเสียหายทางการได้ซ่อมสะพาน สิ้นค่าใช้จ่ายทั้งหมดเป็นเงิน 16,617.75 บาท รายละเอียดปรากฏตามเอกสารหมาย ล.3

ฉะนั้น ขอศาลได้โปรดพิพากษายกฟ้องโจทก์ และพิพากษาให้โจทก์รับผิดใช้ค่าเสียหายตามฟ้องแย้งจำเลย

ควรมีควมแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ.....จำเลย

คำแถลงปิดคดีฉบับนี้ ข้าพเจ้า.....ทนายจำเลย เป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ.....ผู้เรียงและพิมพ์.

เมื่อคู่ความเสร็จสิ้นการแถลงการณ์ปิดคดีแล้ว ศาลจะนัดฟังคำพิพากษาต่อไป ภาระสำคัญๆ ส่วนใหญ่ของทนายความจะสิ้นสุดลง ต่อไปเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องพิจารณาคดี ในการพิจารณาคดีก่อนมีคำพิพากษา ศาลจะต้องฟังความทุกฝ่าย การฟังพยานหลักฐานทั้งคดีแพ่งและคดีอาญานั้น ศาลต้องชั่งน้ำหนักพยาน การชั่งน้ำหนักพยานนี้มีได้หมายความว่าชั่งน้ำหนักตัวพยานหรือนำพยานขึ้นตราชั่ง ฝ่ายใดมีน้ำหนักมากกว่ากันเป็นฝ่ายชนะก็หาไม่ แต่หมายถึงการชั่งน้ำหนักพยานว่าศาลควรจะเชื่อคู่ความฝ่ายใดใน

ประเด็นข้อใดมากกว่ากัน ทั้งนี้ได้ยึดถือเอาจำนวนพยานบุคคลที่ปากเป็นหลักในการพิจารณา ดังนั้นในทางปฏิบัติมักจะพบอยู่บ่อยๆ ที่คู่ความฝ่ายมีพยานมากแพ้คดีฝ่ายที่มีพยานน้อยกว่า แม้จะมีพยานมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าเป็นพยานผู้มีส่วนได้เสีย เช่น มีความเป็นญาติพี่น้อง ลำพยานเช่นนี้จะมีน้ำหนักน้อยกว่าพยานที่ไม่มีส่วนได้เสียในคดี เช่น พยานคนกลาง เป็นต้น

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มิได้หมายความว่าพยานผู้มีความเกี่ยวข้องหรือมีความเป็นญาติพี่น้องกับคู่ความฝ่ายใดจะมีน้ำหนักน้อยเสมอไปก็หาไม่ บางกรณีพยานประเภทนี้มีน้ำหนักมากกว่าพยานคนกลางเสียด้วยซ้ำไป เช่น ในคดีพิพาทเกี่ยวกับมรดกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดกหรือไม่ พยานที่มีความเป็นญาติ มีความใกล้ชิดกับครอบครัวเจ้ามรดกย่อมทราบความเกี่ยวพันฉันทักว่าบุคคลภายนอกครัวเรือน เป็นต้น (ส่วนลักษณะพยานที่ดีมีอย่างไร ศึกษารายละเอียดในกฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งนักศึกษาต้องลงทะเลียนเรียนก่อนศึกษาวิชาการว่าความนี้ ทั้งนี้ผู้เขียนจะไม่นำมากล่าวซ้ำอีก)

โดยสรุป เมื่อศาลชั้นต้นได้พิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ แล้วจึงพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดต่อไป คู่ความฝ่ายใดไม่เห็นด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าไม่พอใจในคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดของศาลชั้นต้นชอบที่อุทธรณ์หรือฎีกาไปตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป